

...od nemoci ke zdraví...

PANÍ CIBULKOVOU BYCH NA SVÉ ODDĚLENÍ RÁD PŘIJAL

říká primář jednotek intenzivní péče ÚVN

plk. MUDr. Zbyněk FUKSA

Dnes otiskujeme druhou část rozhovoru s primářem MUDr. Zbyněkem Fuskou

● *Poskytujete také léčbu takzvaných polytraumat s dominantním poraněním mozku a provádíte tzv. hyperbarickou oxygenoterapii. Co si pod tím můžeme představit?*

Technicky vzato: polytrauma je poranění dvou orgánů nebo důležitých systémů těla, z nichž selhání jednoho může samo o sobě způsobit smrt zraněného: kombinace např. hlava-hrudník, hlava-břicho, kosti-břicho atd. Většina polytraumat vzniká při nehodách v silničním provozu, takže téměř vždy je zraněna hlava. V ČR se jezdí bezohledně, takže poranění bývá často velmi devastující. Ministerstvo zdravotnictví nám v roce 2000 určilo spádovou oblast: patří nám Praha 1, 6, 7 a 8 plus okresy Rakovník, Kladno a Mělník. Světové statistiky uvádějí, že každé trauma-centrum by mělo mít spád minimálně milion osob. Při tomto počtu jde zpravidla zhruba o 100 až 120 polytraumat do roka. Má-li být personál dostatečně natrénován a nemá-li se snížit jeho pozornost, vzniká tu problém s lidmi, kteří jsou v pohotovosti, ale nedostává se jim akutních nových pacientů.

V loňském roce jsme zaznamenali 81 polytraumat, a jen jedna třetina z nich byly případy z Prahy, většinu mimopražských dopravila helikoptéra. Heliport je vybaven vyhříváním

a vyspádován, takže rozpuštěný sníh automaticky odteče. Počet přistání se pohybuje kolem 100 – 120 ročně; víc v létě nežli v zimě. Je to pro nás ovšem velmi drahý provoz, protože i průměrný polytraumatický pacient, který tu leží déle než měsíc, nás stojí zhruba milion korun. Velkou část (včetně např. krevních derivátů) uhradí pojišťovna v rámci paušálu, do něhož se musíme vejít. Byli bychom mnohem raději placeni ne paušálem, ale podle výkonů.

Hyperbarická oxygenoterapie je pouze učený název pro léčbu čistým kyslíkem (100%) při přetlaku 1 atm. Zlepšuje se činnost mozkových buněk, umírají velmi jedovaté bakterie, otrávení oxidem uhelnatým se vracejí mezi živé.

● *Mluví se teď hodně o eutanázii.*

Myslím si, že nikdo nebude ochoten udělat rozhodující krok a podepsat se pod příslušný zákon. Všude na světě jsou pacienti zmíněného typu překládáni na ta oddělení, kde se o ně jistě starají dobře, ale nikoli s takovým nasazením jako u nás: u nás jsou na dýchacích přístrojích, dostávají léky na podporu srdeční činnosti atd. Z pohledu našeho náměstka pro léčebnou prevenci ovšem takový pacient u nás nemá co dělat, protože blokuje místo pro někoho potřebnějšího. Ale já ho nemám kam položit a někdy ani nechci...

● *Ošetřujete i zraněné motorkáře...*

To je vždycky tragedie; v 90 procentech případů jde o mladé lidi. Letos

máme až dosud (30. 7. 08) jedenáct obětí. Z části se jejich tělesné ostatky využívají k darování orgánů. U nás totiž ze zákona platí tzv. předpokládaný souhlas, takže pak máme jen oznamovací povinnost vůči příbuzným. Poněkud „neeticky“ musím poznamenat, že to bývají ideální dárči – jsou většinou mladí a poškozen je zpravidla jen jejich mozek.

● *Působil jste v zahraničních vojenských misích. Pověděl byste něco o svých zkušenostech z těchto misí?*

V roce 1991 jsem byl v Království Saudská Arábie, kde byla nasazena Československá protichemická jednotka. Dvě stovky Evropanů se rozjely do velmi exotické země, o níž jsme všichni předtím jen četli! Pravdou je, že vinou Saddáma Husajna se islámský svět nedokázal nikdy sjednotit. Kdyby se ovšem všichni islámští radikálové spojili, vznikl by jistě obrovský problém. Kuvajť byl kdysi provincií Iráku; Saddámův otec před několika desítkami let „přemístil“ do Kuvajtu všechny intelektuály, protože je chtěl mít pod kontrolou. Pak se ukázalo, že je tam velké naleziště ropy. Kuvajť City je v relativně nejnižší nadmořské výšce, a terén je vyspádován směrem k moři, takže těžba byla pro Kuvajťany levná a výhodná.

V Iráku není běžný WC - chodí se do pouště. Iráčan si vezme konvičku s vodou, po vykonání potřeby si umyje ruce a zbytek po sobě zahrábne; je to hygieničtější než jiné postupy, při nichž se výkaly kumulují na jednom místě...

A bývalá Jugoslávie? To je pro normálního člověka situace zcela nepochopitelná. Kladli jsme si neustále otázku: Jak je možné, že lidé, kteří vedle sebe žijí mnoho set let, se tak strašně mezi sebou nenávidí? Byli jsme v Republice Srbská Krajina; to byla část Srbska v oblasti Chorvatska. Centrem je městečko Knín (cca 100 km od Splitu, jedete-li ze Zagrebu na Karlovac a potom přes Plitvická jezera, kde se vlastně v letech 1991-92 konflikt zrodil). Tito, jemuž někteří říkali „krvavý pes“ a jiní ho zbožňovali, měl svérázný přístup k národnostním problémům (dokonce prý střídal manželky tak, že si vždycky vzal tu z momentálně nejodbojnějšího „kmene“). Ale nenávisť, kterou ti jinak přívětiví a příjemní lidé, kteří nás přijímali jako sobě etnicky nejbližší Slovany, v sobě trvale živí, je pro nás nepochopitelná – a to jsme od nich vzdáleni pouhých tisíc kilometrů vzdušnou čarou! Děla se tam nepředstavitelná zvěrstva: vypíchané oči, podřezaní rekruť, pozabíjené děti... To je velmi krutý středověk, navíc praktikovaný cíleně. Přitom je zřejmé, že dnešní mladí lidé už nechtějí věnovat polovinu své duševní a fyzické energie nenávisti, která člověka sžírá a zkracuje mu život; chtějí žít, chtějí se bavit! Bylo to zvláštní, protože partyzánská válka je bez pravidel. Historikové hledají příčinu: začíná to tím, že se míchá dohromady problém etnika s problémy náboženskými. Nenajdete jediný racionální, logický důvod, proč by se měla jednotlivá etnika mezi sebou

tak strašně nenávidět. Chtěli se „jen“ vyvraždit, jiný důvod k válce – třeba boj o zdroje surovin nebo o území – tu nebyl. Tito byl Chorvat; nejúrodnější část bývalé Jugoslávie, pobřeží Jadrana až dolů k Makedonii patřila Chorvatsku, zatímco nehostinné neúrodné hory, kde se nedá nic kromě koz pěstovat, zůstaly Srbům. Tvrdili nám, že za všechno mohou Chorvati – ale tak úplně pravda to není. Byla to vina všech. Zdálo se mi ale, že Srbové byli trochu lepšími vojáky, bojovali s větším nasazením. Jsou to pozoruhodné paradoxy: v Saudské Arábii jsme s F 16, s bojovými vrtulníky Apache a s americkými puškami M 16 stáli proti obrněným transportérům OT 64, bojovým vozidlům pěchoty, Tatrám 815 nebo 148, co jim zbyly, a dokonce proti KAMAZům a ZILům z výbavy, kterou tam nechali Rusové... Mávali jsme na americký vrtulník, ale pak se ukázalo, že v něm byl irácký důstojník! Vlajky Iráku a Syřanů se liší rozdílem jedné hvězdy, jinak jsou identické (Irák nepřítel, Sýrie spojenec). V boji ale nemůžete pátrat, kolik hvězdiček je na vlajce letounu, který po Vás střílí!

● *Spolupracoval jste při natáčení dalších dílů seriálu NEMOCNICE NA KRAJI MĚSTA. Čím jste se na této práci podílel?*

V podobných seriálech samozřejmě vůbec nejde o onu technickou stránku věci. Na druhé straně zase nelze připustit, aby neodbornost hereckého projevu bila do očí. Působil jsem tedy jako odborný technický poradce pro herce, kteří tu simulovali vlastní lékařskou práci. Někteří herci brali tuhle specifčnost jako nutné zlo (nebo se jim možná spíš dělalo trochu zle), ale třeba paní Cibulkové jsem po jejím hereckém výkonu říkal: „Kdyby Vás náhodou vyhodili z divadla, přijďte, já Vás rád přijmu, protože to děláte líp a s větším nasazením, než někteří naši lékaři!“ Byla opravdu skvělá, pořád se vyptávala na podrobnosti. Jinak ale musím říct, že všichni herci si počínali jako dokonalí profesionálové, udělali všechno, co jsem jim doporučil. V realitě samozřejmě nemůže nikdy existovat typ primáře Sovy: to je práce s lidmi a při té se nelze vyhnout dramatickým konfliktům. Někdy mě některý z mých podřízených „vytočí“ tak, že se musím jít projít. A v podobných situacích Ladislav Chudík jednal s noblesní nonšalancí a dokonce ani nezvýšil hlas. To ale fakt nejde! (ed)